

Luka 6,27-31

Propovijed: **Govor na Gori #3**

napisao: Danijel Dragaš

2024.

NEĆEMO TOLERIRATI ZLO

1. Danas ćemo prolaziti kroz tekst koji se odnosi na drugu kategoriju unutar Isusova Govora na Gori¹. Ako se sjećate, rekao sam da ovdje Isus opisuje viziju pravednosti koju Bog traži od ljudi da izvršavaju. Znači, oni koji se proklamiraju kao Isusovi učenici moraju svoj život uskladiti s Božjom vizijom pravednosti. Podsjetimo se, većina Židova do tada je prihvatila farizejsku viziju pravednosti, koja je bila dobro prihvaćena među narodom. Isus to zna — on živi u toj kulturi — i, dobro poznajući farizejsku viziju pravednosti, govori narodu da je Božja vizija pravednosti iznad, i mnogo viša od farizejske. Ovdje Isus opisuje kako mora živjeti i ponašati se onaj koji se deklarira kao njegov učenik.

1.1. Isto tako — i oprostite mi što se ponavljam, ali stvarno želim da shvatite srž Isusova učenja koje se ovdje nalazi — kada Isus govori da je došao ispuniti Zakon i proroke, on svome narodu zapravo poručuje ovo: „Ja, kao Mesija, sada vam govorim kako će izgledati sprovođenje Mojsijeva Zakona kada uspostavim Božje kraljevstvo na zemlji. Sve ideje koje je Bog Otac htio prenijeti našim precima kroz Mojsijev Zakon, doslovno će se ispuniti kada ja zavladam. Tada će cijeli svijet vidjeti kako zapravo izgleda narod koji sprovodi Mojsijev Zakon u svojim životima. Promovirat ćemo pravednost, milost, dobrotu, oprost... bit ćemo mirotvorci Božji. Nećemo biti kao ostali narodi koji su vladali kroz povijest — za razliku od njih, mi nećemo tolerirati zlo, nepravdu, mržnju, nasilje, pohlepu i sebičnost... sve će to biti zabranjeno u kraljevstvu Božjem.“

1.2. Zbog svega navedenog vjerujem da u sljedećem tekstu Isus opisuje kako treba izgledati srce jednog Židova koji će baštiniti kraljevstvo Božje u budućnosti. No isto tako, mi možemo izvući primjenu kako treba živjeti i ponašati se osoba unutar ove realnosti koja želi baštiniti kraljevstvo Božje.

MOJ NEPRIJATELJ JE U NEVOLJI

2. (Luka 6,27–28) **A vama koji slušate zapovijedam: Ljubite svoje neprijatelje! Postupajte dobro s onima koji vas mrze! Blagoslivljajte one koji vas proklinju! Molite za one koji vas zlostavljaju!**

¹ Propovijed 37, § 1.1. b)

2.1. Ove zapovijedi od Isusa nose težinu, zar ne? Ako smo iskreni prema sebi, priznat ćemo da je to nemoguće činiti stalno. Prirodno nam je braniti se, osuditi ili osvetiti se neprijatelju. Moliti se za neprijatelje — kako nas Isus traži da činimo — iskreno, nisam siguran da to uopće želim raditi.

2.2. Ako se sjećate, u prošloj sam propovijedi pokušao objasniti što znači ljubiti neprijatelja. To nije intimna ljubav kakvu osjećamo prema bližnjima. Isus ne traži od nas da intimno ljubimo neprijatelje, nego da im želimo dobro unatoč zlu koje su nam možda nanijeli.

2.3. Pokušat ću vam životni primjer prikazati kako izgleda jedan koji ljubi neprijatelja svoga, ali prije nego to učinim, kratki uvod u sam događaj: tko je bio najveći neprijatelj židovskog naroda dok je Isus bio među njima? Rimljani. Oni su ugnjetavali židovski narod u svakom pogledu, ponašali su se neprijateljski prema njima, stiskali ih porezima, unosili strah raznim metodama zastrašivanja, zvali ih pogrđnim imenima. Ukratko, Rimljani su mrzili Židove i to su jasno pokazivali svojim djelima. Zbog toga Isus zna da njegov narod osobno mrzi svakog Rimljanina koji se nalazi u njihovoj zemlji. Zna da narod, unutar svojih kuća, promiče mržnju i nezadovoljstvo prema Rimljanima. To nisu smjeli javno pokazivati — bojali su se.

2.4. Isto tako, Židovi su tada mrzili i svoje susjede, Samarijance. Njihova je međusobna povijest bila burna, a religijska neslaganja dovela su ih do uzajamne mržnje. Jedan od dokaza da je to istina jest ovaj: dok su Židovi iz Galileje putovali u Jeruzalem, zaobilazili su Samarijanski kraj u širokom luku i išli dužim putem, iako je kroz Samariju bio mnogo kraći.

2.5. Čak su i unutar samog židovskog naroda postojali neprijatelji — carinici, bludnici i ostali pogani. Kako je farizejsko učenje promicalo mržnju prema tim ljudima, tako ih je i običan puk mrzio.

2.6. Sada, kad malo bolje znamo koga su Židovi smatrali neprijateljima, lakše ćemo razumjeti Isusov život i razloge njegovih postupaka. Iz evanđeoskih izvještaja znamo da je Isus, za razliku od svoga naroda, ljubio i carinike, i Rimljane, i pogane, i Samarijance, i gubavce, i bludnice... Ali kako ih je točno ljubio? Da bismo odgovorili na to pitanje, moramo znati koja je bila Isusova uloga dok je bio među svojim narodom. Njegova uloga bila je da bude „zvijezda odozgor“, „svjetlo svijetu“² — on je pokazivao put. Pokazao je kako jedno ljudsko biće treba izgledati ako želi baštiniti kraljevstvo Božje. Drugim riječima, bio je Božji glasnik koji je imao zadatak poučavati druge o Božjoj mudrosti. S tim na umu, Isus je prilazio svakom čovjeku. Ljubio je svako ljudsko biće tako što mu je govorio o Božjoj dobroti i milosti. Isus je, kao i njegov Otac nebeski, želio da svako ljudsko biće bude blagoslovljeno darom vječnog života — bez obzira na njegovu poziciju ili prošlost.

2.6.1. To je bila Isusova uloga — on je bio učitelj. Sada prebacimo pogled na njegov narod: nije svatko mogao biti učitelj, niti je Bog tražio da svatko bude učitelj unutar njegova naroda. Ali Bog jest tražio od svoga naroda da u svome životu promiču njegovu svetost i dobrotu.

2.7. Ovo što ću sada reći teoretski se moglo dogoditi: putem ide Rimljanin, Samarijanac ili carinik. Njegov se konj prepao nečega, srušio ga i prevrnuo kola puna robe. Nesreća se dogodila usred pustinje, usred ničega. Pretpostavimo da su mu kola zgnječila nogu i da se ne može izvući iz nevolje. S druge strane, ja, kao Židov, putujem sa svojim sinom prema nekom gradu. Trgovac sam i učim svoga

² Luka 1,78-79

sina zanat, zato sam ga i poveo sa sobom. Izdaleka vidim da se nešto dogodilo. Kad se približim, shvaćam da je to Rimljanin. Ili Samarijanac. Ili carinik iz moga grada. Moje srce mi govori da se pravim kao da ništa nisam vidio, da nastavim svojim putem — ipak je to moj neprijatelj koji mi čini zlo cijeli život. Koliko sam puta samo u sinagogi čuo rabina kako govori: „*Mržite neprijatelje svoje.*“ Moj me otac učio tko su moji neprijatelji, tko su Božji neprijatelji. I ja sam svoga sina učio tko su naši neprijatelji. Možda je bolje da samo prođem, da se pravim da ništa nisam vidio.

2.7.1. Ova me životna situacija, kao Židova, stavlja pred odluku tko ću biti: hoću li biti onaj koji ljubi neprijatelje svoje, koji postupa dobro prema onima koji ga mrze, ili ću biti onaj koji je sit svjetovne, farizejske vizije pravednosti? Uz mene sada stoji i moj sin. Za kakvog oca želim da me on doživljava — sada i u budućnosti? Hoću li biti poput svoga Oca nebeskog i ljubiti svoje neprijatelje kao što ih i on ljubi, ili ću ih mrziti kao što sam dosad činio?

2.7.2. Ako se, usprkos mržnji prema neprijatelju, odlučim pomoći mu — ako ga izbavim iz nevolje, previjem mu ranu, odvedem ga u najbliži grad da primi pomoć — tada sam odlučio promicati Božju pravednost. Tada sam odlučio da želim isti blagoslov za svoga neprijatelja koji želim i za sebe.

2.7.3. Možda će moje djelo prema njemu — mome neprijatelju — srušiti njegova dosadašnja uvjerenja. Možda će i on, potaknut mojim činom, poželjeti postati bolji čovjek. Možda će i on htjeti slijediti Isusovu viziju pravednosti. S druge strane, moj sin, koji je svjedok moje odluke, suočen s njom, morat će i sam u svome životu odlučiti kakav čovjek želi postati.

2.8. Želim nešto reći prije nego nastavimo dalje. Ovo nisu apsolutne i doslovne zapovijedi koje nam Isus želi prenijeti. Životne situacije u kojima se ljudi nalaze — ili će se naći — odlučuju kako će izgledati promoviranje Božje dobrote prema neprijatelju. Ne smijemo misliti da moramo doslovno u svakoj situaciji promovirati Božju dobrotu na isti način. Kroz nastavak tumačenja teksta pokušat ću objasniti što točno mislim pod tim.

NAŠI NAJBЛИŽI ZNAJU BITI NAJOPASNIJI

3. Na primjer, u Mateju 5,23 Isus govori svome narodu: „*Nemojte davati žrtvu na žrtvenik dok se niste pomirili s bratom svojim. Ako znaš da tvoj brat ima nešto protiv tebe, idi i pomiri se s njim prije nego prineseš žrtvu.*“

Moje pitanje glasi: što ako je ono zbog čega ste u lošim odnosima s bratom — dobro u očima Božjim? Što ako ste, nakon nekog vremena svjedočenja, tijekom kojega je vaš brat (ili prijatelj, susjed, otac, majka, sestra) činio nemoralna djela, odlučili u ljubavi opomenuti svoga brata da to više ne čini — i zbog toga se on naljutio na vas te više ne želi razgovarati s vama? Možete li tada otići i prinijeti žrtvu na žrtvenik? Ako doslovno gledamo na Isusovu zapovijed „Prije se pomiri s bratom svojim...“, tada ne biste mogli otići i prinijeti žrtvu, jer niste u dobrim odnosima s bratom svojim.

3.1. Ja osobno vjerujem da ste ipak mogli otići i prinijeti žrtvu na žrtvenik. Zašto? Zato što ste učinili dobro u Božjim očima. Promovirali ste njegovu pravednost, rekli ste bratu svome da ono što čini nije dobro u očima Boga, i zato ste bili slobodni otići i prinijeti žrtvu.

Ovim primjerom želio sam pokazati da situacije u koje nas život postavlja određuju način na koji ćemo sprovesti Isusovu zapovijed.

3.2. Dobro, nastavimo: „Blagoslivljajte one koji vas proklinju! Molite za one koji vas zlostavljaju!“ U ušima jednog Židova, koji je cijeli život bio zlostavljan od Rimljana, Isusove riječi nisu imale nikakvog smisla. „*Ja moram činiti dobro Rimljaninu? Ja moram ljubiti pogane? Ja moram oprostiti onima koji muče naš narod već desetljećima? Jesi li ti normalan, Isuse? Što to tražiš od nas? To je nemoguće činiti!*“

3.3. Ako smo iskreni, svi bismo mi u prvi mah tako reagirali na Isusovu viziju pravednosti. Ali kroz vrijeme, ako smo Božja djeca, počet ćemo razumijevati što Bog zapravo traži od nas. Počet ćemo htjeti provoditi Isusovu viziju pravednosti u našim životima.

3.4. U životima Isusovih slušatelja „zlostavljači“ su bili Rimljani. U životu meni bliske osobe, „zlostavljač“ je, nažalost, bio njegov otac. Fizički ga je zlostavljao većinu njegova života. Ono što je meni na divljenje jest da moj bliski prijatelj, otkako ga poznajem — a poznajem ga već petnaest godina — nikada nije promovirao mržnju prema svome ocu. Nikada nije pokušao u meni posijati sjeme zla protiv njega.

Ironija je u tome što smo ja i neki drugi članovi obitelji nekoliko puta osuđivali njegova oca na propast, dok je on, kojem su možda nanesene trajne psihičke ozljede, odlučio to ne učiniti.

Je li on kroz život ponekad mrzio svog oca? Ne znam, pretpostavljam da jest. Ali je odlučio blagoslivljati ga. Nije ga sudio pred drugima, nije nagovarao druge da ga mrze, čak je otišao i rekao svome ocu da mu oprašta za sve što mu je učinio.

3.5. S tim rečeno, je li to znači da je i Bog zaboravio koja nepravedna djela je učinio jedan otac prema svome sinu? Nije! On je pravedni sudac koji sudi čovjeku po djelima njegovim. Jednog dana pravedan sud će snaći oca moga prijatelja — možda on to duboko u sebi i zna, možda mu je zbog toga imao snage i oprostiti svome ocu... Jedno je sigurno, moj prijatelj nije htio biti sudac, on je odlučio predati sud „pravednome“. I na taj način je ljubio svoga neprijatelja, a sebe oslobodio od ogorčenosti i mržnje.

— Hvala dragom Bogu što sam svjedok života te osobe. Njegovo djelo trebalo bi u nama probuditi osjećaj stida, a zatim i divljenja — u nadi da ćemo i mi jednoga dana moći učiniti isto u vlastitom životu. —

OČISTI ME JAHVE

4. Sada prelazimo na novi stih. **(Luka 6,29)** *Udara li te tko po desnom obrazu, pružaj mu i drugi. Tko ti uzima ogrtač, ne spriječi mu ni košulje!*

4.1. Dok čitamo Isusove riječi u Luki, lako možemo zaključiti da se ovdje radi o fizičkom nasilju. Ali zašto Isus koristi „obraz“ kao mjesto udarca? Zašto nije rekao: „*Ako vas netko želi istući, prebiti, fizički ozlijediti — dopustite mu, okrenite mu i drugi obraz, neka vas tuče, ne branite se.*“

Opet, ne smijemo Isusove zapovijedi shvaćati doslovno. Svaka životna situacija diktira kako ćemo najbolje promovirati Božju dobrotu u određenom trenutku.

4.2. Da bismo dobili potpuniju sliku onoga što je Isus mislio tom zapovijedi, trebamo pogledati **(Matej 5,39–40)** *A ja vam naređujem: Ne parničite se sa zlotvorom! Naprotiv, udari li te tko po desnom obrazu, okreni mu i drugi! Onomu koji bi se htio s tobom parničiti da se domogne tvoje*

košulje, ostavi mu i ogrtač!

4.3. Kada uzmemo u obzir te stihove, možemo zaključiti da Isus govori o stanju našeg duha kada nas netko optužuje za nešto. Važno je kako reagiramo na optužbe. Netko nas može verbalno osramotiti pred drugima, a mi ćemo instinktivno poželjeti braniti se, pošto-poto opravdati se pred ostalima da mi nismo takvi, da nikada ne bismo učinili ono za što nas optužuju.

4.4. Prvo što moramo razumjeti jest ovo: mi sebe jako volimo i iznimno nam je važno što drugi misle o nama. Zbog toga smo spremni verbalno ozlijediti drugo ljudsko biće samo da bismo obranili sebe. Isus nam govori da to ne činimo. On nas uči da nije ultimativno važno što drugi misle o nama.

Isus želi da, kada nas netko optužuje, stojimo čvrsto u želji da toj osobi otvorimo oči — da vidi da nismo poput nje, željni pravdanja. A ponekad to znači da trebamo šutjeti dok nas optužuju. Zašto? Jer shvaćamo da u tom trenutku nema smisla govoriti.

4.5. Dogodit će se situacije kada će nas netko osobno napadati upravo dok mi toj osobi želimo dobro. Pod „dobro“ mislim na to da smo uočili da naš dragi prijatelj ide krivim putem, i kada smo ga upozorili na to, on ili ona nas napadne iz bijesa.

I što ćemo tada učiniti — to je ono što Isus želi da naučimo. On nam govori da stojimo čvrsto, da odbacimo ono što instinktivno želi izaći iz nas, a to je želja da uzvratimo istom mjerom.

Isus kaže: *„Odbacite to. Nemojte to učiniti. Neka vas udaraju po obrazu — vi šutite. Okrenite im i drugi obraz. Nemojte činiti ono što oni čine vama. Promovirajte Božju dobrotu. Rekli ste im što ste trebali; sad se povucite. Ne budite kao oni koji vas optužuju.“*

4.6. To je jedan od primjera kako trebamo gledati na tu zapovijed. Kralj David imao je posve drukčiju situaciju u svom životu. Priča o kralju Davidu nalazi se u Starom zavjetu, i ohrabrujem vas da je pročitate — mnogo se toga može naučiti i primijeniti u vlastitom životu. Nalazi se u Prvoj i Drugoj knjizi o Samuelu.

4.6.1. Ukratko: David je bio običan pastir prije nego mu je prorok Natan rekao da će jednoga dana postati kralj Izraela. U to je vrijeme vladao kralj Šaul, koji je s vremenom izgubio Božje povjerenje. Zbog toga je Jahve odlučio da će kraljevska loza poteći iz Davidova doma.

David je kroz vrijeme stekao veliku slavu među narodom. Zašto? Zato što je u bitkama pobjeđivao Jahvine neprijatelje. Šaul ga je zbog toga počeo mrziti i nekoliko ga je puta pokušao ubiti. David se svaki put spasio bijegom. Tijekom bježanja nekoliko je puta imao priliku ubiti kralja Šaula — ali je odlučio to ne učiniti. Zašto? Zato što je vjerovao da to može i ima pravo učiniti samo njegov Bog, Jahve.

4.6.2. Kralj David je svoja uvjerenja potkrijepio i plodovima, naprimjer: kada je kralj Šaul bio bolestan, David je dolazio u njegovu sobu i svirao mu harfu jer je znao da Šaul ljubi zvuk harfe... taj ga je zvuk smirivao.

4.6.3. U nekoliko navrata Šaul se smilovao Davidu i vratio ga u svoj dvor, i tijekom tog vremena David je svirao kralju Šaulu harfu. Ali nakon nekog vremena zlo i ljubomora opet bi ušli u Šaula i on bi ponovno planirao ubiti Davida.

4.6.4. U cijelom tom procesu David nije poželio zlo svome neprijatelju; David je vjerovao Jahvi, a ne

sebi — na njemu je bilo da ljubi svoga neprijatelja. Njegove odluke činile su ga onim koji je gladan Božje pravednosti, a ne svoje. Drugim riječima, David je dopustio da ga Šaul udara po obrazu, dao mu je i drugu stranu obraza; nije htio učiniti zlo koje je Šaul htio nanijeti njemu.

4.7. Pitanje izranja, i ovo je teoretski moguć scenarij — da David nije uspio svaki put pobjeći Šaulu, da ga je Šaul stisnuo u kut i potegao mač da ubije Davida — bi li se David obranio? Ja vjerujem da bi. Vjerujem da bi David, u namjeri da spasi svoj život, ubio Šaula. Bi li u tom slučaju David prekršio Isusovu zapovijed: „Okreni mu i drugi obraz“? Ne bi! A zašto tako mislim? Zato jer je do tog trenutka David sve učinio da izbjegne biti kao i njegov neprijatelj! I zbog toga vjerujem da ne možemo Isusove zapovijedi uzimati kao apsolutne. Kako sam i rekao, životne situacije odlučuju kako ćemo promovirati Božju dobrotu. U ovom slučaju, gdje je teoretski bilo moguće da će David morati ubiti kralja Šaula da spasi vlastiti život — vjerujem da bi taj čin u Božjim očima bio dobar.

4.8. Isto tako, moj dragi prijatelj iz priče navedene u (§ 3.4. — 3.5.), ima apsolutno pravo zaustaviti svoga oca kako mu ne bi više nanosio fizičke i psihičke ožiljke. On to sada i može, on je odrastao čovjek, nije više mali dječak koji nije imao fizičku snagu da odbije zlo od sebe.

— Okrenuti obraz ne znači da smo glupi, ne znači da ćemo dozvoliti da nas neko na ovaj ili onaj način zlostavlja ako imamo mogućnost to zaustaviti. Okrenuti obraz znači da moramo željeti unutar sebe „ne vratiti u istoj mjeri onima koji nama čine zlo“. —

4.9. Još nešto želim reći prije nego krenemo dalje. Sjećate se, rekao sam da Božja vizija pravednosti ne traži od nas da budemo savršeni u izvršavanju; radije, mi trebamo *željeti* biti takvi ljudi, i u Božjim očima to je dovoljno da budemo u dobrom odnosu s njime.

4.9.1. David nije bio savršen u izvršavanju Božje pravednosti — možda ste dobili dojam da jest — nije! I on je itekako griješio u svojim životnim odlukama: bio je nepravedan, bio je lažac, bio je bludnik — ali ponekad je u svojim odlukama hodao — *zapinjući*, metaforički govoreći — Božjom vizijom pravednosti. I to ga je činilo onim koji *želi* biti takav čovjek. On je plakao kada nije uspio, znao je da je siromašan u duhu, bio je gladan onoga što nije mogao savršeno ispunjavati; htio je da ga Bog mijenja na svoju viziju pravednosti. Da je to istina — ovo što ovdje govorim — čitajmo Davidove Psalme i shvatit ćemo da je kontekst Psalama upravo molitva Davidova prema Bogu da ga oblikuje na svoju sliku pravednosti³.

KRENIMO DALJE S ŽIVOTOM

5. Dobro, nastavimo: „Tko ti uzima ogrtač, ne spriječi mu ni košulje.“ I ovdje Isus daje zapovijed u kontekstu koji jedan Židov koji ga sluša može razumjeti. U ono vrijeme ogrtač i košulja bili su jednom Židovu od egzistencijalne važnosti. Neki Židovi u svojem su ormaru imali jedan ogrtač i jednu košulju. Kada bi započeli svoj dan — gdje god radili, kamo god planirali ići — bez ogrtača i košulje se nije išlo. Ogrtač je imao više namjena: tijekom dana štitio je od sunca, primjerice dok je čovjek hodao pustinjom u drugi grad; kad bi uzeo pauzu kako bi se odmorio od hodanja, Židov bi ogrtač stavio preko glave da ga sunce ne opeče. S druge strane, kad bi pala noć, Židovi su često spavali na krovovima svojih kuća jer je gore bilo svježije, a jastuk bi im bio upravo ogrtač koji su nosili tijekom

³ Nekoliko primjera: Psalam 51,3–4.12; 143,2.10; 25,4–5; 40,12; 37,30–31

dana. Tako da je ogrtač bio sve jednom Židovu u ono vrijeme.

5.1. Sada kad razumijemo što je ogrtač značio, pitam se: je li često netko dolazio Židovu i tražio njegov ogrtač? Ne znam. Vjerujem da se i ovdje radi o duhovnom stanju čovjeka i o tome kako on reagira na određenu situaciju u svome životu.

5.2. Teoretski je bilo moguće da je netko — možda kriminalac — htio uzeti nečiji ogrtač u namjeri da ga proda ili zadrži za sebe. Teoretski je bilo moguće i da je siromah tražio da mu netko da svoj ogrtač, jer on svoj nije imao. Znamo da je u jednoj propovijedi prije Ivan Krstitelj rekao: „*Ako imate dva ogrtača, podajte jedan onome koji nema nijedan*⁴.“

5.3. Ne vjerujem da Isus traži od jednoga Židova da dade sve što posjeduje nekome samo da bi bio dobar u Božjim očima. Razumno je pobrinuti se za sebe, razumno je planirati svoju budućnost tako da štedimo. Ali kako reagiramo kada nas netko pita da mu damo — e, to je ono što Isus ovdje želi istaknuti. Židovi koji su imali više ogrtača često su negirali potrebu onih koji nisu imali nijedan. A zašto su negirali? Zato što ih je hvatao sebičan i iracionalan strah kad bi pomislili da im netko uzme ono za što su cijeli život mukotrpno radili. Njihov fokus bio je na najboljem mogućem životu sada i ovdje; nisu marili za ono što je Božje — a to je kraljevstvo Božje. Samo oni koji su razumjeli da je dolazak kraljevstva Božjega važniji od svega što posjeduju u svome životu mogli su dati svoj ogrtač, pa čak i svoju košulju.

5.4. Da se malo vratim na lopova koji vam je možda ukrao jedini ogrtač: pravedno je tražiti pravdu; Isus nas ne poziva da je ne tražimo. Ali naš životni fokus ne treba biti pošto-poto izvojevati pravdu. Ako vidimo da je nećemo dobiti, trebamo se okrenuti — prihvatiti to — i usmjeriti misli na to kako nabaviti novi ogrtač. Ne smijemo ostati u gorčini jer nam je naneseno zlo. „Podajmo im i košulju — odbacimo tu misao iz sebe i krenimo dalje s životom“, bi bila primjena u tom slučaju.

5.5. Košulja sigurno ima mnogo značenja, i opet — ovisno o životnoj situaciji u kojoj se nalazimo — njezino značenje može biti različito. Ono što je Isus svome narodu ovdje, vjerujem, htio reći jest sljedeće: „*Možda ćete doći u situaciju u kojoj će se od vas tražiti da date ono što vi vjerujete da je jedna od najvažnijih stvari koju posjedujete. I kad vas budu tražili ono što je najdraže vašem srcu, morate odlučiti dati im sve što žele. Dajte im ne samo ono što znate da vas neće oštetiti, dajte im ono što im nikako ne želite dati, odrekните se se. Drugim riječima, jednog dana Bog otac će vas tražiti da se odreknete svoga života (svoje svrhe postojanja) kako bi Njemu služili. Vježbajte se kroz život odreći se ono što vam je važno, jer ako to ne učinite, nećete se odreći svoga života kako bi služili Bogu Ocu. Na kraju, nećete baštiniti kraljevstvo Božje!*“

5.6. U životu vjernika, tada kao i danas, *taj osjećaj svrhe* može poprimiti mnoge oblike. Za neke to može biti potraga za karijerom ili pozivom koji je nekoć započeo u vjeri, ali je s vremenom postao izvor identiteta i ponosa. Za druge, to može biti utjeha bogatstva i posjeda, privid sigurnosti koji tiho zamjenjuje povjerenje u Boga.

Ponekad se javlja i u suptilnijim oblicima: u ponosu na znanje ili duhovna postignuća, kada svoju vrijednost počnemo mjeriti prema tome koliko smo mudriji ili pravedniji od drugih. Katkad se skriva u našoj reputaciji ili društvenom položaju — u strahu da ne izgubimo poštovanje, da ne ispadnemo

⁴ Luka 3,11

slabi ili ljudi zbog poslušnosti Božjem pozivu.

Za neke to može biti i duboka vezanost za snove koje smo dugo nosili u srcu, ili za odnose koji su nam postali draži od Onoga koji ih je dao. A u rijetkim, svetim trenucima, to može značiti i ono krajnje — predati sam vlastiti život radi Krista.

U kojem god se obliku pojavio, taj osjećaj svrhe — ako nije predan Ocu — može postati upravo ono što nas zasljepljuje za Njegovu volju. Tek kada naučimo pustiti ono što nam je najdraže, možemo istinski reći da živimo samo za Njega.

5.7. Kada nas život suoči s tom istinom — na razne načine — trebamo odustati od samih sebe. Ne samo da trebamo dati ogrtač, nego moramo biti spremni dati i košulju. Moramo biti spremni ostati goli, bez ičega u ovom svijetu.

— Ali u Božjim očima, mi smo tada pobjednici koji će baštiniti kraljevstvo Božje. —

6. Dobro, idemo polako prema kraju propovijedi. **(Luka 6,30–31)** *Svakomu tko ti ište, daji! A od onoga koji uzima tvoje ne traži to natrag! Kako želite da s vama postupaju ljudi, tako postupajte i vi s njima.*

6.1. Svi su ovi stihovi usko povezani sa svime što sam naveo iznad. Isus od nas traži da neprestano preispitujemo sami sebe, jer zna koliko je jedno ljudsko biće prirodno usmjereno na sebe. Svi mi znamo kako želimo da drugi postupaju prema nama, ali teško to primjenjujemo u praksi kada se radi o nekome drugome — osobito ako nam je taj netko stranac.

6.2. Isus ne traži da volimo samo one koji su nam bliski i dragi; on traži da volimo svako ljudsko biće na planeti — kroz plodove koje donosimo. On želi da budemo poput našeg Oca nebeskog, koji je milostiv prema svakom čovjeku na zemlji.

6.3. U redu, to je to za danas. Više o ljubavi Očevoj govorit ćemo sljedeći put.